

Veiligheid in Son en Breugel

Advies van de Seniorenrraad aan het gemeentebestuur van Son en Breugel, gebaseerd op een enquête onder het Seniorenpanel

Inhoudsopgave

Samenvatting en conclusies	2
Inleiding	3
Analyse van de enquêteresultaten	
Veiligheidsbeleving	4
Verkeersveiligheid	5
Hulpdiensten (politie, brandweer, gezondheidszorg)	6
BOA's	7
Wateroverlast	8
Slotopmerkingen	9

Bijlage: Uitkomst enquête (kwantitatieve gedeelte)

11-5-2017

Samenvatting en conclusies

De SeniorenRaad Son en Breugel heeft onder de 185 leden van het seniorenpanel een enquête gehouden over veiligheid in de gemeente.

Er was sprake van een respons van krap 60%. De SeniorenRaad rekent het zich tot taak duidelijkheid te verschaffen over de wensen en ideeën die bij senioren leven. Het is verheugend dat ook vele dorpsgenoten in de leeftijdscategorie 80 tot 89 jaar; een categorie, van wie de mening niet vaak in de publiciteit vermeld wordt, hebben meegedaan.

Veiligheid bestaat uit vele elementen. De beoordeling van sommige elementen is veel positiever dan van andere. Niet voor alle elementen heeft het gemeentebestuur de hoofdverantwoordelijkheid. Waar andere organisaties een belangrijke zeggenschap hebben worden die afzonderlijk over de uitkomsten geïnformeerd.

In deze nota staan de belangrijkste uitkomsten van de enquête vermeld. De conclusies van de SeniorenRaad op basis van deze uitkomsten en van overige informatie, die de Raad over dit onderwerp heeft bereikt, zijn geformuleerd als aanbevelingen aan de gemeente en luiden als volgt:

Aanbeveling 1: Als het donker is voelen veel senioren zich niet veilig. Het percentage senioren, dat zich als het donker is onveilig op straat voelt is hoog en de deur wordt door velen niet open gemaakt bij aanbellen. Als aantoonbaar is, dat de onveiligheid in Son en Breugel niet hoog is, dan is het wenselijk dat de gemeente dat goed beargumenteerd via intensieve voorlichting naar buiten brengt. Als het met de veiligheid daadwerkelijk minder goed gesteld is in Son en Breugel, dan dient de gemeente nadrukkelijk aandacht te gaan besteden aan verbetering van die situatie.

Aanbeveling 2: Het is gewenst, dat er camerabewaking komt op de grote openbare parkeerplaatsen in Son en Breugel.

Aanbeveling 3: Er dient meer aandacht besteed te worden aan de begaanbaarheid van trottoirs. Zowel structureel (obstakels en loszittende tegels), als incidenteel (gladheid door sneeuw, ijzel en blad) is de situatie te vaak niet op orde en lopen senioren (en anderen) overbodig risico.

Aanbeveling 4: Het is wenselijk, dat onderzocht wordt hoe het komt, dat de bereikbaarheid van de politie moeilijk gevonden wordt en er dienen stappen gezet te worden om dat te verbeteren. Ook dient nagegaan te worden of de snelheid waarmee assistentie verleend wordt in overeenstemming is met de bestaande eisen. Zo dit niet het geval is dient dit te verbeteren. Het is wenselijk de bereikbaarheid en reactiesnelheid na verloop van een bepaalde periode opnieuw via een publieksonderzoek vast te stellen (daarbij verdient het aanbeveling niet alleen senioren te betrekken). Deze aanbeveling zal ook aan de politie aangeboden worden.

Aanbeveling 5: De gemeente heeft een specifieke verantwoordelijkheid voor het inzetten van BOA's. Er is veel onduidelijkheid over hun taken en bevoegdheden en over de effecten van hun aanwezigheid. Daardoor is ook onduidelijk of het huidige aantal BOA's optimaal is. Het is wenselijk, dat de gemeente zijn burgers (waaronder de senioren) beter informeert over deze aspecten

Aanbeveling 6: Respondenten zijn bereid met enige wateroverlast ten gevolge van door de gemeente verwachte hevige regenval in de toekomst te leven en vinden het in grote meerderheid niet wenselijk dat er op grond van overlast van de aangegeven dimensies nieuw gemeentelijk beleid ontwikkeld wordt. De gemeente wordt geadviseerd deze mening zwaar te laten wegen bij zijn beleidsontwikkeling.

Inleiding

De SeniorenRaad Son en Breugel geeft gevraagd en uit eigener beweging advies aan het gemeentebestuur op grond van het bestaande convenant tussen die twee organisaties. Dit biedt de mogelijkheid op grond van de wensen en ideeën die bij de senioren leven een bijdrage te leveren aan de beleidsvaststelling en –uitvoering door de gemeente.

In deze enquête onder het seniorenpanel worden een aantal aspecten met betrekking tot veiligheid onderzocht. Er zijn ook vragen over onderwerpen opgenomen, waarvoor de gemeente niet de hoofdverantwoordelijkheid draagt. De uitkomsten van die delen van de enquête zullen afzonderlijk aan de primair verantwoordelijke organisaties kenbaar gemaakt worden.

De gestelde vragen zijn ter informatie en eventuele becommentariëring voorgelegd aan de gemeente en voor zover relevant voor andere organisaties aan de betrokken organisatie. De spoedeisende hulp op het Catharina ziekenhuis en de ambulancedienst hebben kenbaar gemaakt geïnteresseerd te zijn in de uitkomst. Er zijn geen inhoudelijke reacties ontvangen.

De SeniorenRaad vindt het belangrijk dat personen uit zijn doelgroep die geen gebruik kunnen maken van internet wel de gelegenheid krijgen aan zijn enquêtes deel te nemen. Daarom is ook ditmaal veel aandacht besteed aan de mogelijkheid via de post deel te nemen.

In dit rapport worden de belangrijkste resultaten samengevat weergegeven en wordt aangegeven welke aanbevelingen de SeniorenRaad aan het gemeentebestuur geeft. Deze aanbevelingen zijn enerzijds gebaseerd op de cijfermatige uitkomsten van deze enquête en de opmerkingen die bij de open vragen gemaakt zijn en anderzijds op de ervaring van de leden van de SeniorenRaad, zoals zij die over dit onderwerp in hun (senioren)omgeving opgedaan hebben.

Enkele technische hoofdpunten zijn:

- De enquête is gehouden in de periode 6 – 28 april 2017.
- Van de 185 panelleden (163 digitaal en 22 per brief) hebben 109 (krap 60%) geantwoord. Helaas konden vier schriftelijke reacties niet verwerkt worden omdat te veel antwoorden ontbraken resp. onduidelijk waren. De uitkomsten zijn dus gebaseerd op 105 reacties.
- De leeftijdsverdeling (in %) van de respondenten is als volgt:

	jonger dan 60	60 – 69	70 – 79	80 – 89	90 en ouder
percentage	4	23	42	30	1

- Waar in deze verslaglegging gesproken wordt van percentages respondenten, wordt bedoeld het percentage van de respondenten dat over een vraag een daadwerkelijke mening gegeven heeft, tenzij expliciet aangegeven wordt dat het om percentages van *alle* respondenten gaat. Anders geformuleerd: de antwoorden geen mening/niet van toepassing zijn niet meegenomen bij de berekening van de aangegeven percentages.
- Behalve de resultaten van de gehele groep respondenten is er een opsplitsing beschikbaar naar de antwoorden van de respondenten van tachtig tot negentig jaar en van de alleenwonende respondenten, om te bezien of de antwoorden van deze categorieën (die elkaar overigens enigszins overlappen) afwijken van het totaal. In dit rapport zal uitsluitend aan deze opsplitsing gerefereerd worden, als er sprake is van significante afwijkingen.
- Behalve de resultaten van de gehele groep respondenten is er een opsplitsing beschikbaar naar de wijk waarin de respondenten wonen. Er zal nog nader uitgezocht worden of er in bepaalde wijken significante verschillen optreden.
- Gedetailleerde uitkomsten van de enquête zijn gepubliceerd op de website van de SeniorenRaad (www.sonenbreugel-senioren.nl); de volledige kwantitatieve resultaten staan vermeld in de bijlage van deze notitie.

Analyse van de enquêteresultaten

Veiligheidsbeleving

Lopen en fietsen in Son en Breugel

Overdag (als het licht is) voelt 88% zich als voetganger en 75% zich als fietser veilig, terwijl 7% resp. 17% zich onveilig voelt. Het zich veilig voelen daalt 's avonds (als het donker is) echter tot 55% resp. 47%, terwijl het zich onveilig voelen dan oploopt tot 21% resp. 29%. Voor 80+ geldt dat zij zich in het donker behoorlijk onveilig voelen, namelijk resp. 31% en 41%.

Deur openen als het donker is

Indien er onaangekondigd gebeld wordt als het donker is doet 41% van de respondenten de deur nooit open en 38% slechts soms. Onder alleenwonenden is het percentage "nooit" zelfs 52%.

Aanbeveling 1: Als het donker is voelen veel senioren zich niet veilig. Het percentage senioren, dat zich als het donker is onveilig op straat voelt is hoog en de deur wordt door velen niet open gemaakt bij aanbellen. Als aantoonbaar is, dat de onveiligheid in Son en Breugel niet hoog is, dan is het wenselijk dat de gemeente dat goed beargumenteerd via intensieve voorlichting naar buiten brengt. Als het met de veiligheid daadwerkelijk minder goed gesteld is in Son en Breugel, dan dient de gemeente nadrukkelijk aandacht te gaan besteden aan verbetering van die situatie.

Cameratoezicht

Er zijn meer senioren, die cameratoezicht in hun woonomgeving niet wensen (40%), dan die dat wel wensen (28%). Daarbij moet wel opgemerkt worden dat bij de 80+ respondenten een duidelijk grotere wens tot cameratoezicht in de woonomgeving bestaat (40%), terwijl maar 24% daar bezwaar tegen heeft.

Een grote meerderheid (63%) is voorstander van cameratoezicht op grote openbare parkeerplaatsen; slechts 13% is daar tegenstander van.

Aanbeveling 2: Het is gewenst, dat er camerabewaking komt op de grote openbare parkeerplaatsen in Son en Breugel.

Buurtpreventie

De respondenten vinden buurtpreventie belangrijk (44%); tegenstanders zijn er nauwelijks (8%). Eigen deelname ligt duidelijk lager en zal vermoedelijk beïnvloed worden door de door de ouderdom beperkte mogelijkheid om daadwerkelijk een bijdrage te leveren. De huidige bijdrage van de gemeente aan het tot stand komen van buurt preventie projecten maakt, dat deze respons niet leidt tot een aanbeveling.

Trottoirs

Tussen 40 en 50% van de respondenten vindt dat de begaanbaarheid van de trottoirs in de woonomgeving onvoldoende is, dat afgevallen blad in de herfst niet afdoende wordt opgeruimd en dat sneeuw en ijs niet afdoende wordt bestreden. Tevreden zijn over deze onderwerpen 33 tot 42%; de rest is neutraal. De begaanbaarheid van trottoirs wordt door 80+ significant slechter beoordeeld (61%).

Aanbeveling 3: Er dient meer aandacht besteed te worden aan de begaanbaarheid van trottoirs. Zowel structureel (obstakels en loszittende tegels), als incidenteel (gladheid door sneeuw, ijs en blad) is de situatie te vaak niet op orde en lopen senioren (en anderen) overbodig risico.

Verkeersveiligheid

Met de straatverlichting in de eigen woonomgeving, zowel van belang voor de verkeersveiligheid als voor de veiligheid in meer algemene zin, is 63% tevreden en 20% ontevreden. De ontevredenen melden vooral dat de lichtsterkte onvoldoende is of de lantaarns te ver uit elkaar staan.

Over de wenselijkheid van signaalborden bij voetgangersoversteekplaatsen lopen de meningen uiteen. 50% vindt dit wenselijk en 41% niet.

Een meerderheid van 66% vindt het aantal verkeerslichten goed; door de 34% die het te weinig vinden wordt veruit het meest de kruising Nieuwstraat/Hendrik Veenemanstraat met de Boslaan/Wilhelminalaan en de kruising Europalaan/Heistraat met de Boslaan genoemd om verkeerslichten te plaatsen. Een individuele opmerking is het voorstel om die alleen te laten werken tijdens de spitsuren.

Het aantal wegen met een 30 km per uur begrenzing wordt door 73% goed gevonden, terwijl 24% minder wegen wenst. 72% vindt het aantal verkeersrotondes

juist, terwijl 22% er graag meer zou zien. Het aantal verkeersdrempels ondervindt de instemming van 62%, terwijl 11% er meer en 27% er minder zou wensen.

De antwoorden op de vragen m.b.t. verkeersveiligheid geven aan, dat de huidige situatie merendeels als goed wordt ervaren. De gegeven antwoorden leiden niet tot aanbevelingen.

Hulpdiensten

Politie en brandweer

In onderstaande tabel worden de bereikbaarheid en snelheid van politie en brandweer samengevat weergegeven:

respons in % van respondenten met een mening	(helemaal) mee eens	neutraal	(helemaal) niet mee eens
De politie is gemakkelijk bereikbaar (bijv. om aangifte te doen)	14	31	55
De brandweer is gemakkelijk bereikbaar	49	46	5
De politie is snel ter plaatse als assistentie nodig is	17	47	36
De brandweer is snel ter plaatse als assistentie nodig is	48	48	4

Nadrukkelijk werd gevraagd alleen een mening te geven indien de respondent of een huisgenoot in 2016 of 2017 tot het moment van de enquête een praktische ervaring gehad heeft. Het percentage respondenten, dat een mening opgaf, lag dan ook tussen de 30 en 40%.

De brandweer toont voor de bereikbaarheid en voor de snelheid een goede prestatie. De bereikbaarheid van de politie baart zorg en de snelheid van assistentie wordt in 36% van de gevallen als onvoldoende beoordeeld.

Aanbeveling 4: Het is wenselijk, dat onderzocht wordt hoe het komt, dat de bereikbaarheid van de politie moeilijk gevonden wordt en er dienen stappen gezet te worden om dat te verbeteren. Ook dient nagegaan te worden of de snelheid waarmee assistentie verleend wordt in overeenstemming is met de bestaande eisen. Zo dit niet het geval is dient dit te verbeteren. Het is wenselijk de bereikbaarheid en reactiesnelheid na verloop van een bepaalde periode opnieuw via een publieksonderzoek vast te stellen (daarbij verdient het aanbeveling niet alleen senioren te betrekken). Deze aanbeveling zal ook aan de politie aangeboden worden.

De respondenten hebben in 2016 en 2017 tot de enquêtedatum weinig gebruik gemaakt in Son en Breugel van 112 voor de brandweer en de politie (resp. 0 en 5 maal). Niemand gebruikte 112 tweemaal. De tijd tussen de melding en de aankomst van de politie was tweemaal 0-15 minuten en driemaal 16-20 minuten. Het aantal observaties is te klein om daar conclusies uit te kunnen trekken, anders dan dat 15 minuten kennelijk niet altijd gehaald wordt.

Medische zorg

De ervaringen met de huisartsenpost en met de spoedeisende hulp van een ziekenhuis in Eindhoven worden in onderstaande tabel kort weergegeven:

respons in % van respondenten met een mening	(helemaal) mee eens	neutraal	(helemaal) niet mee eens
Als ik 's nachts of in het weekend medische hulp nodig heb en de huisartsenpost bel, dan wordt ik goed geholpen door degene in de huisartsenpost, die ik mijn verhaal moet vertellen	52	33	14
Als ik naar de huisartsenpost toega of de huisarts op bezoek krijg na mijn telefonische contact met de huisartsenpost, dan word ik goed geholpen	69	25	6
Als ik naar de spoedeisende hulp van een ziekenhuis in Eindhoven ga als ik 's nachts of in het weekend medische hulp nodig heb, dan word ik goed geholpen	77	15	8

Evenals bij de brandweer en de politie werd ook hier alleen om een mening gevraagd als de respondent zelf of een huisgenoot praktische ervaring met hetgeen gevraagd werd gehad heeft in de periode 2016 en 2017 tot de enquêtedatum. Daardoor hadden ca 45% – 55% van de respondenten een mening.

De respondenten hebben in het eerder aangegeven tijdvak 10 maal via 112 een ambulance opgeroepen. De tijd tussen de melding en de aankomst van de ambulance was zesmaal 0-15 minuten en viermaal 16-20 minuten. Alle 10 respondenten gaven aan, dat het ambulance personeel efficiënt op trad. Het aantal observaties is te klein om daar conclusies uit te kunnen trekken, anders dan dat 15 minuten aanrijtijd kennelijk niet altijd gehaald wordt en dat het optreden van het ambulance personeel positief beoordeeld wordt.

Met betrekking tot de medische zorg kan geconcludeerd worden dat de respondenten in de regel (vrij) tevreden zijn, met de belangrijke kanttekening, dat het telefonisch contact met de huisartsenpost in nogal veel gevallen niet leidt tot een goed helpen van de patiënt (48% beaamt niet dat hij zich goed geholpen voelt).

BOA's

De antwoorden op de vragen over de BOA's lopen sterk uiteen. Er zijn hoge percentages geen mening en neutraal op de geformuleerde stellingen (samen 40 – 60%, afhankelijk van de stelling). Voor zover er (helemaal) mee eens of (helemaal) mee oneens geantwoord wordt vallen de volgende punten op:

- Er zijn meer respondenten, die zich veiliger voelen door de BOA's dan er respondenten zijn, die zich dat niet voelen;
- Maar de respondenten weten niet of de BOA's tot minder overtredingen leiden.
- Meer respondenten willen meer BOA's dan het aantal dat dat niet wil;

- Maar er zijn ook meer respondenten, die BOA's vervangen zouden willen zien door politie dan het aantal dat dit niet wil.
- Op de vraag naar krachtiger handhaven reageert 30% van het totale aantal respondenten positief; 24% wil dat juist niet en 46% is neutraal of heeft geen mening.
- De bevoegdheden en taken van BOA's zijn voor velen niet duidelijk.

80+ respondenten geven significant hogere uitkomsten; zij menen dat er minder overtredingen zijn door de BOA's, dat er meer BOA's moeten komen, dat ze krachtiger moeten handhaven en dat ze minder goed op de hoogte zijn van de bevoegdheden en taken van de BOA's.

Aanbeveling 5: De gemeente heeft een specifieke verantwoordelijkheid voor het inzetten van BOA's. Er is veel onduidelijkheid over hun taken en bevoegdheden en over de effecten van hun aanwezigheid. Daardoor is ook onduidelijk of het huidige aantal BOA's optimaal is. Het is wenselijk, dat de gemeente zijn burgers (waaronder de senioren) beter informeert over deze aspecten.

Wateroverlast

De SeniorenRaad is door wethouder van den Nieuwenhuijzen uitgenodigd als organisatie deel te nemen aan de discussie rond de gemeentelijke regenwatervisie (zoals vele andere organisaties in Son en Breugel). Een daar aan de orde gestelde vraag is bij welke mate van wateroverlast de bevolking van Son en Breugel dit als zodanig onwenselijk ervaart, dat er aanvullend gemeentelijk beleid ontwikkeld moet worden om die overlast te voorkomen. Om daar voor de senioren meer zicht op te krijgen zijn daarover vragen in de enquête opgenomen, waarvan de resultaten hier weergegeven worden:

De vraag luidde: Geleidelijk aan is er vaker sprake van hevige regenval dan vroeger; de verwachting is dat dit in de komende jaren verder zal toenemen. Het is belangrijk te weten wanneer de gevolgen daarvan als zodanige wateroverlast ervaren worden, dat de gemeente dat beleid ter voorkoming van die situatie op moet ontwikkelen. Geef aan bij welke van de volgende situaties u vindt dat dergelijk nieuw beleid noodzakelijk is (meerdere antwoorden mogelijk)

Eenmaal per jaar staat er tijdens een regenbui en maximaal één uur daarna een laag water van maximaal 5 cm op straat tussen de trottoirbanden	9%
Driemaal per jaar staat er tijdens een regenbui en maximaal één uur daarna een laag water van maximaal 5 cm op straat tussen de trottoirbanden	13%
Eenmaal per jaar staat er tijdens een regenbui en maximaal twee uur daarna een laag water van maximaal 10 cm op straat tussen de trottoirbanden. Her en der wordt het trottoir een paar cm overspoeld	12%
Eenmaal per jaar staan de trottoirs en de straat maximaal twee uur blank. In de daaropvolgende twee uur normaliseert de situatie zich. Bij laaggelegen huizen bestaat een kans, dat er in kelders water binnenstroomt	19%
Geen van bovengenoemde situaties	66%

Aanbeveling 6: Respondenten zijn bereid met enige wateroverlast ten gevolge van door de gemeente verwachte hevige regenval in de toekomst te leven en vinden het in grote meerderheid niet wenselijk dat er op grond van overlast van de aangegeven dimensies nieuw gemeentelijk beleid ontwikkeld wordt. De gemeente wordt geadviseerd deze mening zwaar te laten wegen bij zijn beleidsontwikkeling.

Slotopmerkingen

Het valt bij de talloze activiteiten van de gemeente Son en Breugel op, dat er vrij zelden aandacht gegeven wordt aan elementen, die te maken hebben met de veiligheid van de inwoners van de gemeente. De SeniorenRaad is van mening, dat veiligheid tot de essentiële taken van de gemeente behoort en dat voor senioren veiligheid in de dagelijkse praktijk wellicht van nog groter belang is dan voor jongere burgers.

Veiligheid kent vele aspecten. Zoals bijvoorbeeld bedreigd worden door criminaliteit, maar ook je veilig kunnen bewegen als voetganger op het trottoir en als verkeersdeelnemer. Makkelijk toegang krijgen tot de politie bij het doen van een aangifte en daarbij behulpzaam worden bejegend is ook van belang. Ook betekenisvol is een goede zorg kunnen verwachten op medisch gebied bij calamiteiten (een calamiteit is al als je in het weekend ziek wordt of een ongeluk overkomt, omdat je huisarts dan niet beschikbaar is). Maar ook, dat je je deur open durft te maken als er gebeld wordt en het donker is. Zeker ook ondersteuning krijgen van politie en brandweer als je denkt die acuut nodig te hebben.

Al deze zaken gelden zeker niet exclusief voor senioren. Maar wel geldt voor hen dat er grotere risico's bij het op de grond vallen zijn, dat ze minder mobiel zijn, eventueel ook problemen hebben bij het precies formuleren met wat er aan de hand is en meer kans hebben op bedreigende acute gezondheidsproblemen. Ook zullen oudere senioren vaker alleen wonend zijn en daardoor niet op een partner kunnen terugvallen. Daardoor zijn voor senioren veiligheidsaspecten voor hun zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving zeer belangrijk.

De SeniorenRaad zal graag met de gemeente in gesprek gaan over de aanbevelingen, die in dit rapport gedaan zijn om de veiligheid te verbeteren. Wij begrijpen, dat enkele onderwerpen niet exclusief door de gemeente opgelost kunnen worden en dat andere organisaties daar ook van groot belang voor zijn. Bovendien geldt dat voor de gewenste verbetering ook de inzet van alle inwoners van ons dorp, inclusief de senioren zelf, van belang is.